

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 16 april – 12:00 uur d.d. 19 april 2021.

5.1.2e

Directie Communicatie. Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden van getroffen Zuyderland ziekenhuis Zorgmedewerkers Amphia Ziekenhuis; Bredase horecaondernemers; en Politiebond ACP Zeeland-West Brabant 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Ondertekenaars van de petitie 'Met 538 de zorg geminacht'

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Na afloop van het Catshuisberaad weten 'ingewijden' media te vertellen dat het kabinet positiever geworden is over het doorvoeren van versoepelingen op 28 april. Waarbij in herinnering wordt gebracht hoe premier Rutte zich vrijdag nog 'somber toonde'. Het zou echter niet duidelijk zijn óf, dan wel welke, maatregelen 'echt' worden afgeschaald. De Volkskrant schrijft dat het tot het laatste moment spannend blijft: 'welke kant het kwartje op zal vallen'. Trouw spreekt van 'plussen en minnen' die het kabinet optelt. AD spreekt van een positief kabinet dat nog 'wikt en weegt'. Volgens het AD houden ingewijden er ook nog rekening mee dat er morgen een compromis uitrolt. Dat het kabinet kiest voor het één of het ander wordt wel het minst waarschijnlijk geacht omdat dat het 'niet veel duidelijker maakt'. 'Veel aannemelijker is dat het hele 'pakket' van 28 april een week doorschuift," aldus de krant. Verschillende andere media weten te melden dat aan versoepelingen voor winkels en terrassen 'worden gewerkt, maar wél onder voorwaarden'.
- Naast de aandacht voor mogelijke versoepelingen afgelopen dagen een hevige discussie over de rol van testen bij het verder open kunnen gooien van de samenleving. Werden de mogelijkheden van toegangstesten eerder vooral vanuit een positief kader geschetst (geeft lucht aan burgers, horeca en ondernemers, gecontroleerd opengaan), de afgelopen dagen overheerst vooral het onbegrip. Kritiek op de € 7,50 voor een toegangstest, de onduidelijkheid over het nut en de noodzaak van alle testevents, en het 'chagrijn met een zachte G' uit Breda over het 538 Oranjefeest laat zien dat Nederland de testsamenleving nog niet volledig omarmt. Vooral de discussie rond het 538 Oranjefeest legt een tweespalt in de samenleving bloot. Want aan de ene kant staan al die mensen die zich *en masse* hebben aangemeld voor de vele Fieldlab- en Testen voor Toegang-initiatieven, maar aan de andere kant de honderdduizenden mensen die de petitie van ziekenhuismedewerkers hebben ondertekend en het 'een klap in het gezicht vinden' dat er een feest wordt georganiseerd met 10.000 mensen op 400 meter afstand van een door Covid overbelast ziekenhuis. Wat de discussie over testen nóg complexer maakt, is de grote onduidelijkheid over het verschil tussen Toegang voor Testen en Fieldlab-evenementen. Journalisten doen hier soms aan mee en halen experts aan die reageren op Fieldlabs in een stuk over Testen voor Toegang en vice versa. De verwarring voor het publiek is daarmee compleet: 'snappen de experts het zelf allemaal wel?' hangt als vraag boven de markt.
- Verschillende media wijzen op situaties waarbij Nederlanders afgelopen weekend samenkwamen in (te) grote groepen waarbij niet genoeg afstand werd gehouden. Via Twitter worden onder meer foto's gedeeld van groepen die picknicken op plekken waar normaal terrassen uitgestald staan. Volgens het AD 'stapelen de corona-incidenten zich op afgelopen weekend', maar greep de politie lang niet altijd in. Volgens de Volkskrant zocht 'een groeiende groep die snakt naar meer vrijheid' zondag massaal de buitenruimten op.
- Zaterdagochtend meldt het AD -op basis van eigen onderzoek (waarvoor volgens de krant ruim honderd bronnen zijn geraadpleegd, onder wie meerdere (oud-)GGD-directeuren) dat ondanks dat er uitgebreid is gewaarschuwd dat de GGD'en niet klaar zouden zijn voor een pandemie, met die informatie niets gedaan is. Door een 'falende GGD' zou het coronavirus zich verder verspreiden in Nederland. Al sinds 2000 zou in rapporten worden gewaarschuwd dat Nederland "onvoldoende is voorbereid". Draaiboeken zijn "ondermaats", opschaling "niet verzekerd", terwijl omstandigheden die pandemieën veroorzaken "steeds nadrukkelijker aanwezig zijn", aldus de krant. Volgens meerdere (oud-) GGD-directeuren zou het gevaar van infectieziekten door de kabinetten-Rutte zijn onderschat. Het onderzoek wordt volop gedeeld via social media en leidt al snel tot kritische reacties van Kamerleden: de SP is niet verrast ('vaak op gewezen'). GGD GHOR-voorzitter André Rouvoet noemt de kritiek in het AD-onderzoek naar het functioneren van de GGD'en "een klap in het gezicht van al onze medewerkers". Volgens ANP reageert Rouvoet 'met ingehouden boosheid'; "Een groot compliment voor de flexibiliteit van de GGD'en zou op zijn plaats zijn".
- De open brief waarin medisch specialisten en het bestuur van het Zuyderland ziekenhuis zich vrijdag uitspreken tegen de beslissing om het AstraZeneca-vaccin alleen nog aan mensen van 60 tot en met 64 jaar te geven, zorgt voor veel beroering. In de brief zegt Zuyderland 'serieus te overwegen' om een paar honderd vaccins van AstraZeneca aan te bieden aan eigen medewerkers en dokters, ook als zij onder de 60 zijn. In het schrijven komen ze met het voorbeeld van een vrijdag opgenomen patiënt die had geweigerd het AstraZeneca-vaccin te nemen "na alle commotie in de pers". Een aangrijpende foto van zijn zwaar beschadigde longen wordt bijgevoegd. De commotie is enigszins gaan liggen met de toezegging van 35 duizend vaccins voor medewerkers in de coronazorg alsook door de reactie op de open brief van minister De Jonge zaterdagochtend. Vanochtend meldt het Zuyderland dat ze haar zorgmedewerkers onder de 60 toch niet gaat vaccineren met AstraZeneca-vaccins uit de eigen koeling.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

- Persbureau AFP becijfert dat het coronavirus wereldwijd inmiddels aan meer dan 3 miljoen patiënten het leven heeft gekost. Er overleden vorige week gemiddeld 12.000 mensen per dag aan een coronabesmetting.

Informatiebehoefte

- De versnelde leveringen van het coronavaccin van Pfizer/BioNTech aan Nederland beginnen op 26 april.
- Het EMA komt morgen met conclusies in het onderzoek naar potentiële bijwerkingen van het Janssen-coronavaccin.
- De VS besluiten waarschijnlijk vrijdag of het gebruik van het Leidse Janssen-vaccin wordt hervat. De Amerikaanse topepidemioloog en regeringsadviseur Anthony Fauci zou niet verrast zijn als het middel "in een of andere vorm" weer wordt ingezet, zei hij zondag in een talkshow op CBS.
- Zondag blijkt uit cijfers van de Centers for Disease Control and Prevention dat meer dan de helft van de volwassen Amerikanen minstens een dosis van een coronavaccin toegediend heeft gekregen. Grofweg 130 miljoen Amerikanen boven de 18 jaar hebben een shot gehad, blijkt uit Ongeveer 84 miljoen mensen in de VS hebben ook al een tweede injectie gehad, wat overeenkomt met bijna een derde van de meerderjarige bevolking.
- De **Eurocommissaris voor de Interne Markt, Thierry Breton**, hint erop het vaccincontract met farmaceut AstraZeneca niet te verlengen, als gevolg van de vele vertragingen in de leveringen van het middel. In een interview met de Franse zender BFMTV zei hij "pragmatisch" te zijn.
- Zondag wordt bekend dat Frankrijk alle vluchten van en naar Brazilië heeft opgeschort vanwege de Braziliaanse variant (P1) van het coronavirus. Ook voert het land een verplichte quarantaine in van tien dagen voor reizigers uit Brazilië, Argentinië, Chili en Zuid-Afrika uit bezorgdheid over verschillende coronavirusvarianten.
- **'Haagse ingewijden'** bevestigen dat in het Catshuisberaad naar voren kwam dat het kabinet het belang ziet van het wetenschappelijk onderzoek achter de Fieldlab-evenementen. Wel zou het kabinet erkennen dat er zorgen zijn rond de openbare orde bij de grootschalige testevenementen. Daarover wordt overlegd met gemeenten.

AD-onderzoek functioneren GGD

- Zaterdagochtend meldt het **AD** -op basis van eigen onderzoek waarvoor volgens de krant ruim honderd bronnen zijn geraadpleegd, onder wie meerdere (ex-)GGD-directeuren- dat ondanks dat er uitgebreid is gewaarschuwd dat de GGD'en niet klaar zouden zijn voor een pandemie, met die informatie niets gedaan is. Door een 'falende GGD' zou het coronavirus zich verder verspreiden in Nederland. Al sinds 2000 zou in rapporten worden gewaarschuwd dat Nederland "onvoldoende is voorbereid". Draaiboeken zijn "ondermaats", opschaling "niet verzekerd", terwijl omstandigheden die pandemieën veroorzaken "steeds nadrukkelijker aanwezig zijn", schrijft de krant. Volgens meerdere (ex-) GGD-directeuren zou het gevaar van infectieziekten door de kabinetten-Rutte zijn onderschat. Een van de hoofdoorzaken van de problemen is volgens oud-topambtenaren dat GGD'en eind jaren 80 zijn ondergebracht bij gemeenten, zonder duidelijke eisen en geld. In een rapport dat Jos van de Sande, het jarenlange hoofd infectieziektebestrijding bij GGD Hart voor Brabant, in 2015 schreef stond dat 21 van de 25 GGD'en onvoldoende artsen en/of verpleegkundigen infectieziektebestrijding hadden. Dat rapport zou volgens hem in een la zijn beland. Door onderbezetting zou bron- en contactonderzoek niet goed zijn uitgevoerd. Bovendien waren GGD'en tijdens de pandemie op cruciale momenten onbereikbaar voor artsen, specialisten, school- en verpleeghuisdirecteuren.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Verschillende media wijzen op situaties waarbij Nederlanders afgelopen weekend samenkwamen in (te) grote groepen waarbij niet genoeg afstand werd gehouden. Via Twitter werden bijvoorbeeld foto's gedeeld van groepen die picknicken op plekken waar normaal terrassen uitgesteld staan. Volgens het AD 'stapelen de corona-incidenten zich op afgelopen weekend', maar greep de politie lang niet altijd in. De krant wijst op voetbalsupporters van Vitesse en Cambuur die feest vierden, drie- tot vierhonderd dorpsbewoners van het Noord-Hollandse De Goorn die feest vierden in een weekend waarin zij normaal gesproken op de kermis zouden staan, tv-kok René Pluijm die zijn terras in IJmuiden opende en drukte in verschillende parken waaronder het Amsterdamse Vondelpark. **Voorzitter Gerrit van de Kamp van politie-vakbond ACP** zegt tegenover het AD: "Je ziet dat mensen zich steeds moeilijker kunnen beheersen. Deze manier gaat niet meer werken en dat sterkt ons in het gevoel dat het anders moet." Volgens de Volkskrant zocht 'een groeiende groep die snakt naar meer vrijheid' zondag massaal de buitenruimten op: "...in dichtbevolkte steden moest de politie parken afgrendelen omdat het te druk werd. Bij gebrek aan eigen tuin of een open terras, zochten stedelingen elkaar in groten getale buiten op. Daarbij werd de anderhalve meter afstand nauwelijks in acht genomen."

Betekenisgeving**Kritiek op € 7,50 voor toegangstest**

- Veel kritiek op het nieuws dat consumenten vanaf 1 juli maximaal € 7,50 moeten betalen voor een coronasneltest waarmee ze toegang krijgen tot onder meer de horeca of culturele instellingen. De kritiek komt vooral uit de hoek van mensen die vinden dat dit de ongelijkheid in de samenleving vergroot: mensen met een kleine beurs kunnen straks er niet op uit en mensen met meer te besteden wel. **SP-fractievoorzitter Lilian Marjissen**: "Testen voor toegang zou en mag nooit tot tweedeling leiden. Maar met maximaal 7,50 euro per test worden grote groepen mensen en gezinnen uitgesloten. Onacceptabel wat de SP betreft." Partijgenoot **Maarten Hijink** stelt dat corona de tweedeling heeft verdiept en dat het kabinet er "een scheppje bovenop" doet. En **PVV-fractievoorzitter Geert Wilders** uit zich op vergelijkbare wijze: "Dus met zijn tweeën een kop koffie drinken kost 15 euro aan testen. Voor veel mensen onbetaalbaar. En slecht voor de horeca. Niet doen dus. We willen sowieso géén testsamenleving! #horeca #testbewijs #noway." **GL-Kamerlid**

- Lisa Westerveld** pleit voor gratis sneltesten en stelt dat het kabinet een aangenomen motie daartoe 'gewoon uit te voeren'. Ook kritiek vanuit het beeld van 'indirecte vaccinatieplicht', met als voorbeeld opiniemaker **Sywert van Lienden** "Of is dit eigenlijk gewoon een verkapte stimulans om je te laten vaccineren? Een prik óf hoge kosten om te kunnen deelnemen aan de samenleving - aan ieder 'de keuze'. Valt precies samen met moment dat vaccintekorten wegvallen."
- Ook vanuit de horeca klinkt al snel kritiek. **Koninklijke Horeca Nederland-directeur Dirk Beljaarts**: "Dit komt voor ons compleet uit de lucht vallen. Waarom zou je dit als overheid willen doen? Het werkt alleen maar drempelverhogend! En dat voor een branche die straks hopelijk weer wat kan oprabbelen." Voor de horeca is dit 'onbespreekbaar'.
  - Vanuit verschillende artiesten onbegrip en onduidelijkheid over de € 7,50 – "Het ging toch ook goed vorige zomer?" is het idee. Ze stellen ook dat straks de meeste mensen gevaccineerd zijn waardoor de toegangstest niet meer nodig is.
  - Op social media wordt getwijfeld aan het 'tijdelijke karakter' van de voorgestelde maatregel. Ook aan het nut wordt getwijfeld: "straks is iedereen toch gevaccineerd?" Bovendien snapt men niet dat op veel plekken mensen nog gewoon samen kunnen komen (supermarkten worden vaak genoemd), zonder dat zij een sneltest hebben gedaan. Tot slot boosheid over de kosten: vooral het voorbeeld van 'een kopje koffie op het terras' komt voorbij. Verschillende media houden **online polls** met de vraag 'Bent u bereid € 7,50 te betalen voor een coronatest om er op uit te kunnen?' Een grote meerderheid van de respondenten is het niet mee eens.
  - De discussie over de toegangstest is onderdeel van een bredere discussie over de testsamenleving. Veel ondernemers verzetten zich tegenover zo'n testsamenleving, schrijven media. Ze vrezen dat mensen zich helemaal niet willen laten testen om ergens naartoe te kunnen gaan. Het beeld leeft ook dat de testlocaties voor veel mensen 'te ver rijden' is. Ook heerst de vraag waarom er zoveel getest moet gaan worden als straks iedereen gevaccineerd is. **DENK-fractievoorzitter Farid Azarkan** in dat kader: "Hou op over dat onzalige idee van een testsamenleving. Dat is toch overbodig als er voldoende mensen immuun zijn? Als meer dan 80% antistoffen heeft door corona [sic] of door vaccin dan kan de zorg dat toch aan? De strategie van @hugodejonge en @MinPres is echt onnavolgbaar. Nooit!"
  - **BBB-fractievoorzitter Caroline van de Plas** haalt de 'nieuwe bestuurscultuur' erbij en twittert: "Het wetsvoorstel voor de eigen bijdrage van €7,50 lag al klaar. Waarom zegt @hugodejonge dit niet gewoon? Hoe in vredesnaam wil dit kabinet het vertrouwen gaan herstellen? Hoe? Vertel het me alsjeblieft. Want ik weet het echt niet. #testenvoortoeegang."
  - **NRC-journalist Rik Rutten** probeert in een [Twitterdraadje](#) de kritiek te duiden. Volgens Rutten zijn er vier inconsistenties: 1) Overal benadrukt het kabinet dat risico's uit den boze zijn. Bij de fieldlabs worden ze juist opgezocht, door bewust drukte te creëren. 2) De keuzes zijn wrang: wel naar het casino en niet naar de kerk of grote begrafenis. 3) Er lijkt geen duidelijke onderbouwing te zijn voor de enorme schaal van deze fieldlabs. Waar is de wetenschappelijke onderbouwing? 4) Het kabinet googelt met cijfers waardoor de fieldlabs niet overkomen als een uitgedacht plan.

538 Oranjefeest in Breda onder vuur

- De discussie rond het 538 Oranjefeest in Breda legt een tweespalt in de samenleving bloot over hoe te kijken naar de 'testsamenleving'. Enerzijds zijn er een miljoen mensen die zich hadden aangemeld om bij het feest aanwezig kunnen zijn. Tegelijkertijd is er brede steun voor een [petitie](#) die is gestart door zorgpersoneel van het Amphia Ziekenhuis: circa 340 duizend mensen ondertekenden de petitie tot dusver. Wetenschappers zijn verdeeld over de vraag welke nieuwe inzichten een festival met 10 duizend bezoekers zal opleveren.
- Een woordvoerder van het **Amphia Ziekenhuis** vreest dat het evenement zal leiden tot 'medisch acute situaties' voor het ziekenhuis. Volgens hem kan een toeloop van extra patiënten naar de SEH van Amphia leiden tot minder capaciteit voor reguliere zorg. "Terwijl deze noodgedwongen al tot het minimumniveau is gereduceerd. We hebben de reguliere zorg inmiddels al flink moeten afschalen. Op verschillende afdelingen is met zorg gereageerd op het feit dat het hier zo druk is, terwijl straks even verderop tienduizend mensen bij elkaar zijn." Mensen op de eigen VWS social mediakanalen geven aan de petitie te hebben ondertekend en geven aan 'niet te snappen' dat er 'zo'n groot' experiment wordt georganiseerd 'terwijl de horeca nog niet eens open is'.
- Media zoeken (uiteraard) veelvuldig de **burgemeester van Breda, Paul Depla**, op om te achterhalen of het feest 'echt' doorgaat nu er zoveel weerstand is, vooral in zijn stad. Bij Nieuwsuur zegt Depla dat hij alle adviezen 'zorgvuldig' gaat afwegen voordat hij beslist of er een vergunning gaat komen. Depla lijkt het bij Nieuwsuur als een 'regulier' evenement en een regulier vergunningstraject te willen bezien. Maar 'de maatschappelijke onrust zien we overal', alsook 'de bijna 1,2 mensen die een ticket wilde kopen'. Depla noemt dat ook een sentiment dat in de samenleving leeft -er lijkt dus zeker geen sprake te zijn van een 'regulier vergunningstraject'; heel Nederland kijkt mee met het besluit van Breda. Op Twitter laat Depla echter weten: "Een petitie door hoeveel mensen ook ondertekend is geen juridisch argument om een vergunning te weigeren. Net zo min als 1,2 miljoen aanvragers van kaarten dat zijn om wel te doen."
- Horeca in Breda zijn 'woedend' over het Oranjefeest. In journaals, actualiteitenprogramma's en in kranten zegt **Johan de Vos, vicevoorzitter van afdeling Breda van KHN** dat het als een "mes in de rug" voelt dat een evenement wordt georganiseerd op steenworp afstand van de horeca die niets mag. "Er is een maatschappelijk bommetje ontploft".
- De **Bredase VVD-fractievoorzitter Arnoud van Vliet** vertolkt een geluid dat breder in Breda te horen is -dat de stad 'erg is overvallen door het besluit'. De coalitiepartijen VVD, D66 en PvdA hebben vragen opgesteld voor het college. Van Vliet zegt de sentimenten uit het Amphia Ziekenhuis goed te begrijpen. "Het Amphia Ziekenhuis staat onder grote druk. De bedden liggen vol en de mensen zijn ook buitengewoon gefrustreerd over het vaccinatiebeleid." En dat de Bredase horeca 'volledig over de rooie ging', was ook geen verrassing voor Van Vliet. "Daar zitten mensen al een jaar op water en brood, die willen hun eigen geld gaan verdienen." Tegelijkertijd noemt Van Vliet dat meer dan een miljoen mensen

zich aanmelden voor het evenement ook een 'signaal uit de samenleving'. De fractievoorzitter wijst erop dat het aan burgemeester Depla is om een besluit te nemen. "We verwachten vandaag een antwoord op onze vragen in een brief van het college en we gaan vanavond met elkaar het debat aan. We willen weten of er risico's voor de volksgezondheid zijn, maar ook hoe we stappen kunnen zetten om het in Breda richting 'normaal' te krijgen." Volgens **BNR** ligt het vraagstuk 'politiek gevoelig' in de gemeenteraad, maar stelt obv 'ingewijden' dat het toch echt burgemeester Depla was die het initiatief heeft genomen het testevenement naar Breda te halen.

- **Viroloog en OMT-lid Marion Koopmans** uit vanochtend op Radio 1 haar twijfels over de schaalgrootte van het evenement, "nu we nog op het plateau zitten van aantal besmettingen". Volgens Koopmans moeten we nu 'niet heel grote dingen doen'. Ook meent ze dat het testen na afloop 'serieus genomen' moet worden. En **statisticus en universitair docent onderzoeksmethoden in de epidemiologie in het UMC Utrecht Maarten van Smeden** vraagt zich af het evenement wel wat op zal leveren -er ontbreekt een duidelijk, openbaar onderzoeksplan. Ook **Casper Albers, adjunct-hoogleraar toegepaste statistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen**, is kritisch over het onderzoek. "Bij dat 538-festival werk je met een gigantische steekproef, van tienduizend man", zegt hij. "Maar zo'n grote steekproef is helemaal niet nodig om gedragsonderzoek te doen." BNR spreekt in een [uitzending](#) van statistici die 'gehakt maken' van de Fieldlabs -een 'pseudo-evenement'.
- Er komen ook experts in de media die wel achter het evenement in Breda staat. **Marcel Levi**, internist en de nieuwe directeur van de Nederlandse wetenschapsfinancier NWO zegt zondag Buitenhof 'voorzitter' te zijn van dit soort experimenten. Het 538 Oranjefeest noemt hij 'misschien een tikje aan de grote kant'. En volgens hoofdonderzoeker van de Fieldlabs **Andreas Voss** is alle kritiek 'onterecht'. Zijn team heeft de onderzoeksvragen wel degelijk scherp, zegt hij. Een voorbeeld: "Tijdens het festival in Breda maken we bubbels van 2.400 mensen, veel meer dan eerder in Biddinghuizen. We willen graag weten wat het gevolg daarvan is voor de contactmomenten."
- Maandagochtend laat **Maarten Brink van politiebond ACP Zeeland West-Brabant** weten dat ze acties overwegen indien het 538 Oranjefeest doorgaat.

Discussie rond de 925 miljoen euro voor Testen voor Toegang houdt aan; veel verwarring over verschil met Fieldlabs

- De '925 miljoen' van Follow the Money is ook nooit weg in de discussie over zowel sneltesten als het 538 Oranjefeest en draagt bij aan een beeld dat de 'testsamenleving' vooral veel geld kost; geld dat ook aan anderen doelen besteed kan worden, de borgbonus bijvoorbeeld, of het nog meer steunen van winkeliers en horeca. De discussie is sinds het weekend wel wat verschoven van de kosten naar het nut ervan. Wat alle opmerkingen over die 925 miljoen ook laat zien, is dat er veel onduidelijkheid over het verschil tussen Testen voor Toegang en Fieldlab-evenementen. In nieuwsberichten over Testen voor Toegang worden soms zelfs reacties gevraagd over de Fieldlabs en andersom. Dit maakt de discussie nog complexer en minder zuiver.
- In een manifest uiten bestuurders van onder meer **zorgverzekeraars CZ en Zilveren Kruis en de ziekenhuizen Zuyderland MC en het OLVG** kritiek op investeringen in een testsamenleving. De partijen vinden het vooral 'een kostbaar plan om even de gemoederen te sussen'. Het plan voor een testsamenleving roept volgens hen een 'vreemd beeld' Het geld kan volgens de bestuurders beter geïnvesteerd worden in gezondheid en preventie.
- EenVandaag laat andere criticasters aan het woord. Volgens **viroloog Bert Niesters** van het UMC Groningen is het 'niet het moment' om deze experimenten te doen, nu de IC's vol liggen en de besmettingen nog altijd stijgen. Hij noemt het een 'verkeerd signaal'. "Het virus vindt dit geweldig. En ook omdat veel experimenten in de Randstad worden georganiseerd waar de besmettingen het hardst gaan, verwacht ik hierna wel besmettingen." Hij benadrukt dat met sneltesten niet alle besmettingen eruit worden gehaald, en dus buiten de deur worden gehouden. Niesters uit ook kritiek op de opzet van het onderzoek erachter: "We hebben geen criteria voor deze tests opgesteld en ook achteraf wordt er niet getest. Ik zou dit gewoon niet doen nu. We moeten echt nog even geduld hebben." **Arts-microbioloog en OMT-lid Marc Bonten** uit kritiek op Testen voor Toegang: "Ik weet niet goed wat we ervan kunnen leren." **Veldepidemioloog en RedTeam-lid Amrish Baidjoe** meent dat een 'duidelijke onderzoeksvraag' ontbreekt. "Er gaat veel geld naar deze proeven, dan is het gek dat zulke belangrijke onderzoeksvragen niet aan bod komen."
- Vanuit de organisaties zelf klinkt ook kritiek. **Mascha van Till van de Club van Elf** snapt niet wat het nut is van deze proeven. "We horen van onze leden dat er vanuit de ministeries niemand aanwezig is, dat er niets gecontroleerd wordt. Wat er gemeten wordt, is niet helder." Van Till is huiverig dat dit de norm gaat worden voor het hele seizoen, "terwijl we al hebben bewezen vorig jaar dat wij veilig open kunnen".
- Wetenschappers uiten kritiek op de onderzoeksopzet van de Fieldlab-evenementen. Zo ook **Caspar van Lissa, universitair docent applied data science aan de Universiteit Utrecht**. "Belangrijke medische uitkomstmaten ontbreken. We weten bijvoorbeeld niet hoe veilig het evenement is, omdat de coronatest vooraf wel verplicht is, maar achteraf vrijwillig. Een deel doet die niet. En voor puur gedragsonderzoek is het aantal proefpersonen van tienduizend dan weer erg groot. Een ethische commissie zou daar vragen over stellen. Die weegt dat aantal af tegen de risico's, zodat mensen niet onnodig gevaar lopen. Maar is dat hier wel gebeurd? En zo nee, moest dat niet?" **Clinical regulatory specialist Vincent Bontrop (UMC Utrecht)** twijfelt of de experimenten zonder medisch-wetenschappelijke toetsing kunnen. Hij vroeg bij de organisatie om onderzoeksprotocollen, maar kreeg ze niet. Bontrop wijst op de ambiguïteit die hij ziet bij Fieldlab als het gaat om de hamvraag: 'hoe gevaarlijk is zo'n dansfeest nou eigenlijk?' Dat beantwoordt Fieldlab niet. Het doel van de experimenten is niet de virusverspreiding in kaart brengen. "Maar wat is dan precies de wetenschappelijke waarde van deze experimenten?"

- Ook geluiden van angst dat toegangstesten niet van tijdelijke aard zal zijn -zowel vanuit de samenleving (geluiden op social media), als vanuit de horeca en ondernemers vrees dat Nederland nog lang aan het testen vast zal zitten. In NRC van dit weekend deelt **publicist Christiaan Weijts** die zorgen en schrijft: "Pas op, zo tijdelijk is al dat testen niet". Want, waarom zou er zoveel geld worden vrijgemaakt voor iets dat na circa 10 weken (1 juli in heropeningsplan) niet meer nodig is. "Aannemelijker is dat het helemaal geen tijdelijke overbrugging is, maar een investering, in een testmaatschappij voor onbepaalde tijd." Volgens Weijts maken de fieldlabs ons zo blij met 'een flinterdij van onze vroegere vrijheid' dat we 'allang niet meer tegen elkaar durven te klagen over de prijs die we ervoor betalen'.
- Op de eigen VWS social mediakanalen verwarring over de [tweet](#) van FieldLab. Het roept de vraag op waarom deze experimenten worden gehouden aangezien 'het toch juist gaat om het aantal besmettingen'?

Commentaar vaccinatiecampagne

- In een [open brief](#) spreken medisch specialisten en het bestuur van het **Zuyderland ziekenhuis** zich vrijdags uit tegen de beslissing om het AstraZeneca-vaccin alleen nog aan mensen van 60 tot en met 64 jaar te geven. In de brief zegt Zuyderland 'serius te overwegen' om deze maandag een paar honderd vaccins van AstraZeneca aan te bieden aan eigen medewerkers en dokters, ook als zij onder de 60 zijn. Tegen minister De Jonge, leden van de Gezondheidsraad en het RIVM stellen de brievenrichters: "Wilt u alstublieft stoppen met dralen en onrust zaaien, met insinueren dat u veiligheid biedt door alles eerst goed uit te laten zoeken? De cijfers die de voordelen van massavaccinatie aantonen, zijn overweldigend. Ze liegen echt niet." In het schrijven komen ze met het voorbeeld van een vrijdag opgenomen patiënt die had geweigerd het AstraZeneca-vaccin te nemen "na alle commotie in de pers". Een foto van zijn zwaar beschadigde longen wordt bijgevoegd. Diezelfde avond lichten **bestuursvoorzitter van Zuyderland David Jongen** en **internist bij het Zuyderland Guy Mostard** de oproep toe in respectievelijk Nieuwsuur en Op1. **Minister De Jonge** deelt zaterdagochtend een [brief](#) aan de ziekenhuizen van Zuyderland, waarin hij hun ongeduld over het vaccineren zegt te delen. Tegelijkertijd vraagt hij begrip voor het huidige beleid en licht hij zijn keuzes nog eens nader toe. Bestuursvoorzitter Jongen bedankt de minister vervolgens voor zijn reactie en de toezegging voor versnelde vaccinaties aan zorgpersoneel. Vrijdagavond liet het ministerie weten dat 35.000 zorgmedewerkers onder de 60 jaar die direct contact hebben met coronapatiënten vanaf volgende week kunnen worden geprikt met Pfizer, of toch met het Janssen-vaccin als dat veilig blijkt. Vanochtend meldt Zuyderland-woordvoerder Stefan Petit dat het Zuyderland ziekenhuis haar zorgmedewerkers onder de 60 toch niet gaat vaccineren met AstraZeneca-vaccins uit de eigen koeling. Petit zegt dat Zuyderland wacht op de -door minister De Jonge toegezegde- 35 duizend vaccins voor het ziekenhuispersoneel.
- **NU'91** en **V&VN** zijn blij dat mensen die in de coronazorg werken alsnog versneld een vaccinatie krijgen. Michel van Erp van NU'91 spreekt van een 'hartstikke mooie stap'. Volgens Van Erp was het een tegenslag dat er niet gevaccineerd werd met het Janssen-vaccin en het AstraZeneca-vaccin. "De druk vanuit de ziekenhuizen is ontzettend hoog. Mensen weten zich geen raad meer. In die zin is het logisch dat er nu naar geluisterd wordt, want dat is geen vanzelfsprekendheid", aldus Van Erp. Volgens een V&VN-woordvoerder moet voor medewerkers in de GGZ nog wel een oplossing gevonden worden. De V&VN-woordvoerder beaamt dat de druk vanuit ziekenhuizen hoog is: "We zien overal dat het werk en de werkdruk nog steeds, ook de laatste weken, toenemen. De enige oplossing is prikken en voorkomen dat mensen uitvallen. Het is goed dat dat doortastend gebeurt nu."
- Patiëntenorganisaties **Ieder(in)**, **Patiëntenfederatie Nederland**, **KBO-PCOB** en **Mind** zijn blij dat minister De Jonge gaat kijken of mensen tussen 18 en 60 jaar met een verhoogd medisch risico mogelijk toch iets eerder kunnen worden ingeënt tegen corona. Het gaat om zo'n 1,1 miljoen mensen, aldus Ieder(in).
- **Voetbalbond KNVB** zou graag zien dat de spelers van het Nederlands elftal voor het EK voetbal zijn gevaccineerd tegen corona, zeker als dat bij andere deelnemers ook gebeurt. De bond zegt echter op dit moment niet het initiatief te nemen om de internationals aan een vaccin te helpen, in navolging van NOC*NSF bij de olympiërs. "De KNVB ziet zeker voordelen in een vaccinatie voor spelers en staf, voorafgaand aan het EK", laat een woordvoerder weten. Hij wijst erop dat de bond daarbij afhankelijk is van het aantal beschikbare vaccins en de keuzes van de overheid. "Die bepaalt op welk moment bepaalde groepen kunnen worden gevaccineerd." De KNVB ziet momenteel ook geen geschikt moment voor een gezamenlijke vaccinatie van de internationals. "Voor de voetballers van het Nederlands elftal geldt dat een groot deel in het buitenland woont, wat een collectieve vaccinatie nu ingewikkeld maakt. Om die reden is besloten het initiatief in deze fase bij de clubs neer te leggen", aldus de woordvoerder. De voetbalbond pleit er wel voor dat tijdens het EK wat betreft vaccinaties een "zo gelijk mogelijk sportief speelveld" gecreëerd wordt tussen de deelnemende landen onderling. Daarnaast laat **Qatar** weten dat zij verwacht dat de stadions tijdens het WK volgend jaar vol zitten. Volgens de minister van Buitenlandse Zaken gaat Qatar ervoor zorgen dat alle WK-bezoekers vooraf gevaccineerd zijn.

Reacties AD-onderzoek functioneren GGD

- **GGD GHOR-voorzitter André Rouvoet** noemt de kritiek in het AD-onderzoek naar het functioneren van de GGD'en "een klap in het gezicht van al onze medewerkers". Volgens ANP reageert Rouvoet 'met ingehouden boosheid' op de conclusies in het stuk van AD. "We zijn al ruim een jaar een brand aan het blussen en apetrots op wat we neergezet hebben, ondanks alle bezuinigingen en de complexe infrastructuur. We zijn erin geslaagd om steeds weer op te schalen. Een groot compliment voor de flexibiliteit van de GGD'en zou op zijn plaats zijn." "Met tienduizenden medewerkers behoren de GGD'en tot de grootste werkgevers van Nederland. En dat is in redelijk korte tijd gebeurd", onderstreept Rouvoet. "...Sneller, eerder, meer, is wat ik hier dagelijks hoor over de testcapaciteit en de vaccinaties. We zijn continu aan het opschalen geweest." De GGD'en hebben volgens hem meer dan 10 miljoen coronatesten afgenomen en 1,2 miljoen bron- en contactonderzoeken uitgevoerd. "Het aantal vaccinaties is in een jaar toegenomen van nul naar

potentieel 1 miljoen per week. De 25 GGD'en samen hadden aanvankelijk 250 medewerkers voor dat bron- en contactonderzoek en dat zijn er nu 7900. Van een paar duizend tests per dag hebben we weten op te schalen naar dagelijks 175.000", aldus Rouvoet. Als voorbeeld noemt hij ook de capaciteit in de callcenters waar de prikafspraken worden gemaakt. "Onlangs werden op een zaterdag 400.000 afspraken gemaakt, voor een eerste en tweede vaccinatie. Een deel vond telefonisch plaats en een deel online. In onze belcentra werken zo'n 9500 mensen."

- Kamerleden reageren al snel op het stuk via Twitter. **D66-Kamerlid Jan Paternotte**: "Voorbereiden op een crisis die ooit kan komen. Nu is het een coronavirus. Straks kan het resistentie tegen antibiotica zijn. Nederland moet lessen trekken, want dit is waarom de wetenschap ruimte moet krijgen om meer te doen dan de vraag van de dag." **Denk-fractievoorzitter Farid Azarkan**: "Het gevaar van infectieziekten is volgens (ex-)GGD-directeuren door de kabinetten-Rutte zwaar onderschat. "Bewindslieden vonden onze waarschuwingen belachelijk. 'Infectieziekten zijn voorbij', zei een bewindsman", Wordt een mooie parlementaire enquête." **SP-fractievoorzitter Lillian Marijnissen**: "Totaal geen verrassing want de SP heeft hier al vaak op gewezen. Maar ongelofelijk triest en onverantwoord dat de zorg voor onze publieke gezondheid zo is verwaarloosd. In de coronacrisis zien we daar de ellende van."

Duiding lekken Catshuisoverleg

- Na afloop van het Catshuisberaad weten 'ingewijden' media te vertellen dat het kabinet positiever geworden is over het doorvoeren van versoepelingen op 28 april ('iets positiever' schrijven ANP, RTL Nieuws, De Telegraaf en de Volkskrant, 'een stuk positiever' schrijft BNR). Waarbij media regelmatig aanhalen hoe premier Rutte zich vrijdag nog 'somber toonde'. Het zou echter niet duidelijk zijn of, dan wel welke, maatregelen worden afgeschaald of afgeschaft (of het 'echt' gebeurt). Volgens ingewijden wil het kabinet de komende dagen de ontwikkelingen en cijfers nog aankijken en maakt zij dinsdag een definitieve beslissing. De Volkskrant schrijft dat het tot het laatste moment spannend blijft welke kant het kwartje op zal vallen. NOS noemt specifiek het openen van terrassen en het afschaffen van de avondklok als versoepelingen waarvan het kabinet de kans groter zou achten. Volgens NOS zal het openen van terrassen niet betekenen dat bezoekers met een vriendengroepje aan een tafeltje kunnen zitten. Er komen restricties zodat er wel anderhalve meter afstand wordt gehouden. De precieze regels worden de komende dagen uitgewerkt. RTL Nieuws schrijft dat 'na bijna drie maanden' het einde van de avondklok wordt verwacht. Volgens RTL zou aan versoepelingen voor winkels en terrassen 'worden gewerkt, maar wél onder voorwaarden'. Politiek commentator Fons Lambie (RTL) zegt daarover: "Denk bijvoorbeeld aan een maximaal aantal bezoekers per winkel of een beperking van tijdstippen voor terrassen. Ook kun je dat twee bezoekers thuis ontvangen, maar dat maar een keer per dag. Dergelijke voorwaarden en beperkingen worden nu de komende dagen uitgewerkt." Ook hij benadrukt dat het 'onder voorbehoud' is en 'niet definitief'. De Telegraaf weet het ook wat concreter te maken: "Dat betekent dat dan de caféterrassen mogelijk open kunnen, zij het aanvankelijk maar tot zes uur 's avonds, dat de avondklok stopt en de visitebeperking wordt versoepeld van één naar twee. Ook niet-essentiële winkels moeten dan weer normaal open kunnen." In de ochtendkrant spreekt AD van een 'positief' kabinet dat nog wikt en weegt. Tegen het AD zeggen 'Haagse bronnen' dat de kans gegroeid is dat de maatregelen 'ietsjes' versoepeld kunnen worden vanaf 28 april. Naast ontwikkelingen in de cijfers, wijst AD op horecaondernemers en winkeliers die het kabinet 'in de nek zouden hijgen' en burgemeester waaraan zij een 'sterke bondgenoot' zouden hebben. Volgens het AD houden ingewijden er ook nog rekening mee dat er morgen een compromis uitrolt. "Dan zouden niet én de avondklok geschrapt worden, of ruimte worden gegeven aan winkels en terrassen, maar zou er worden gekozen voor het één of het ander. Dat maakt het niet veel duidelijker, dus die optie wordt wel het minst waarschijnlijk geacht. Veel aannemelijker is dat het hele 'pakket' van 28 april een week doorschuift." Trouw spreekt van 'plussen en minnen' die het kabinet optelt en een besluit dat valt 'terwijl het land zwaar verdeeld is'.
- Zondagmorgen laat **Veiligheidsberaad-voorzitter Hubert Bruls** bij het tv-programma WNL op zondag weten dat hij graag wil dat de eerste fase van het openingsplan op 28 april doorgaat, te beginnen met de buitenruimten zoals terrassen. Hij wees erop dat er naast de coronacrisis ook een sociale crisis gaande is. Volgens Bruls is het belangrijk dat het kabinet de samenleving perspectief biedt en "in de flow meegaat". **OMT-lid Marc Bonten** zat ook bij WNL op Zondag, waar hij zich voorzichtig positief uitliet over de cijfers. "Het aantal coronapatiënten op de ic's is de afgelopen dagen afgenomen, maar ook niet gestegen. Het glas is half vol of halfleeg."